Hukuk Bölümü 2009/268 E., 2010/111 K.

"İçtihat Metni"

Tavşanlı 8. Jandarma Trafik Tim Komutanlığının 03.10.2007gün ve 436204 sayılı Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanağı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 65. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca para cezası verilmiştir.

Davacı, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

TAVŞANLI SULH CEZA MAHKEMESİ; 14.01.2008 gün ve D. İş No: 2007/665 sayı ile; yapılan incelemede, Tavşanlı 8. Jandarma Trafik Tim Komutanlığınca 436204 nolu tutanak ile 66 HH 766 plakalı araç ile ilgili 2918 S.K.nun 65/5 maddesine muhalefetten dolayı Emet Orman İşletme Müdürlüğüne Trafik cezası düzenlendiğinin görüldüğü; 2918 S.K. nun 65/5 Maddesinde, "süreli veya süresiz olarak yük naklettiren Kamu Kurum ve Kuruluşları gerçek ve tüzel kişilere ait işletmeler, yük nakli yaptıkları araçların azami toplam ağırlıklarını dikkate alarak yükleme yapmak zorundadırlar." hükmünün yer aldığı; 2918 S.K nun 116. Maddesi tescil plakasına düzenlenen Trafik Ceza tutanaklarını, bu tutanakların hangi ihlaller ile ilgili düzenleneceğini ve itiraz şeklini düzenlenmiş olduğu; bu maddenin 3. fıkrasında düzenlenen ceza tutanaklarına, araç sahiplerinin itiraz edebileceğinin hüküm altına alındığı, somut olayda; 66 HH 766 plakalı aracın N. B. adına trafikte kayıtlı olduğu, Emet Orman İşletmesinin araç sahibi olmadığı, bu nedenle itiraz imkanının olmadığının anlaşıldığı; ancak, düzenlenen trafik ceza tutanağı, mahiyeti itibariyle bir idari işlem olduğundan, yetkili ve görevli idare Mahkemesinde dava açılmasının mümkün bulunduğu, bu sebeple; itiraz etme yetkisi bulunmayan muteriz kurumun itirazının reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuş olduğu gerekçesiyle; muteriz Kurumun itiraz yetkisi bulunmadığından itirazının reddine, mahiyeti itibariyle bir idari işlem olan Trafik Ceza Tutanağı ile ilgili olarak, muteriz kurumun yetkili ve görevli idare Mahkemesinde dava açmakta serbestiyetine, kanun yolları kapalı olmak üzere, kesin olarak karar vermiştir.

Davacı, bu kez, söz konusu idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ESKİŞEHİR 2. İDARE MAHKEMESİ; 26.02.2008 gün ve E: 2008/92, K: 2008/250 sayı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 14. maddesinde; "Dilekçeler, Danıştay'da daire başkanının görevlendireceği bir tetkik hakimi, idare ve vergi mahkemelerinde ise mahkeme başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından: a) Görev ve yetki, / b) İdari merci tecavüzü, / c) Ehliyet, / d) İdari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı, / e) Süre aşımı, / f) Husumet, /g) 3 ve 5 inci maddelere uygun olup olmadıkları, / Yönlerinden sırasıyla incelenir." 15. maddesinde; "Danıştay veya idare ve vergi mahkemelerince yukarıdaki maddenin 3 üncü fıkrasında yazılı hususlarda kanuna aykırılık görülürse, 14 üncü maddenin; a) 3/a bendine göre adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verilir." hükmünün yer almış olduğu; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, "Bu Kanunun; a) idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır" 27., maddesinin 1. fıkrasında ise, "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir." hükmüne yer verildiği; dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; davacının, 2918 sayılı Yasanın 65/5. maddesi uyarınca 2.253,00- YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 03.10.2007 tarih ve 436204 sayılı işlemin iptali istemiyle açılan davada Tavşanlı Sulh Ceza Mahkemesinin 14.01.2008 gün ve Değişik iş no:2007/665 sayılı kararının hüküm kısmının 1. bendinde işin esasına girilerek "muteriz kurumun itiraz yetkisi bulunmadığından itirazın reddine" ve hüküm kısmının 2. bendinde "mahiyeti itibariyle bir idari işlem olan trafik ceza tutanağı ile ilgili olarak muteriz kurumun yetkili ve görevli idare mahkemesinde dava açmasında serbestiyesine" karar verilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı görülmüş ise de; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda, bu kanun uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı idare mahkemesinde dava açılabileceği yolunda bir hüküm bulunmaması nedeniyle yukarıda anılan yasal düzenleme uyarınca bu davanın görüm ve çözümünün sulh ceza mahkemesine ait olduğu anlaşıldığından, dava konusu para cezasına karşı yapılan itirazın mahkemelerinin görev alanına girmediği gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE, karar vermiş, yapılan itiraz üzerine Eskişehir Bölge İdare Mahkemesi; 2.7.2009 gün ve E:2008/156, K:2009/315 sayı ile, dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirket adına 2918 sayılı yasanın 65/5. maddesine göre verilen idari para cezasının Anayasa Mahkemesine götürüldüğü ve Anayasa Mahkemesinin 11/06/2009 gün ve E:2007/115-2009/80 sayılı kararı ile itirazın reddine karar verilmiş olduğu görülmekle beraber, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda, bu kanun uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı idare mahkemesinde dava açılabileceği yolunda bir hüküm bulunmaması nedeniyle anılan yasal düzenleme uyarınca bu davanın görüm ve çözümünün sulh ceza mahkemesine ait olduğu anlaşıldığından, dava konusu para cezasına karşı yapılan itirazın, idari yargının görev alanına girmediği, bu bakımdan Eskişehir 2. İdare Mahkemesi'nce verilen 26/02/2008 gün ve E:2008/92, K: 2008/250 sayılı karar usul ve hukuka uygun olup bozulmasını gerektiren bir neden bulunmadığından, itiraz isteminin reddi ile anılan kararın ONANMASINA, karar vermiş; Mahkeme kararı kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Coşkun GÜNGÖR'ün katılımlarıyla yapılan 03.05.2010 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre: Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Öte yandan; 2247 sayılı Kanunun "Olumsuz görev uyuşmazlığı" başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasında, " Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir." kuralı yer aldığından ve Sulh Ceza Mahkemesi'nce "muteriz Kurumun itiraz yetkisi bulunmadığından itirazının reddine, mahiyeti itibariyle bir idari işlem olan Trafik Ceza Tutanağı ile ilgili olarak, muteriz kurumun yetkili ve görevli idare Mahkemesinde dava

açmakta serbestiyetine" şeklinde kesin hüküm verildiğinden; somut olayda Mahkemenin bu kararının, Yasanın anılan maddesi kapsamında "görevsizlik" kararı niteliğini taşıdığını kabul etmek uygun olacaktır.

Bu nedenle, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 2918 sayılı Yasa'nın 65. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca verilen para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 65. maddesinin beşinci fıkrasında(Değişik: 21/5/1997 - 4262/4 md.), "Sürekli ve süreksiz olarak yük naklettiren kamu kurum ve kuruluşları ve gerçek ve tüzel kişilere ait işletmeler, yük nakli yaptırdıkları araçların azami toplam ağırlıklarını dikkate alarak yükleme yapmak zorundadırlar. Bu hükme aykırı hareket edenler hakkında her araç için 72 000 000 lira para cezası uygulanacağı gibi araçlar trafikten men edilir. Ancak, maden ocaklarından çıkarılan tartılamayan dökme ve blok yüklerin ve zirai ürünlerin stok mahalline ve kısa mesafeli taşınmalarında araçların istiap hadlerini yüzde onbeş oranında aşabilmeleri mümkündür" denilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Yasa'nın 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Yasada idari cezalarla ilgili davalarda (116. maddedeki itiraz yolu hariç) görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; bu Yasada gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye işaret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamış olması karşısında ve göreve ilişkin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmüştür.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanunun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ:Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Tavşanlı Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 14.01.2008 gün ve D. İş No: 2007/665 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 03.05.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.